

Minister Veerman ontvangt innovatie- en kennisagenda van de tuinbouw Topinstituut als vlaggenschip

Het Nederlandse tuinbouwcluster heeft economisch gezien een omvang van wereldformaat. Om die positie te behouden, moet de overheid niet alleen investeren in onderzoek, innovatie van de sector, blijkt uit die actieagenda, maar ook in het onderwijs.

Een nieuw Technologisch Topinstituut 'Groene genetica' moet als innovatief vlaggenschip het imago van de plantentwetenschappen versterken zodat meer studenten en scholieren zullen kiezen voor een studie in die richting. Dat is een van de zes speerpunten uit de actieagenda 'Tuinbouw 2020' die landbouwminister Veerman op donderdag 7 juli in ontvangst nam uit handen van Frans Hoogervorst (LTO Glastuinbouw).

Imago

Deze nota, die voortkomt uit het in 2003 ingestelde innovatieplatform, is een uitwerking van het sleutelgebied 'Flowers en Food'. Het innovatieplatform wil de innovatiekracht van Nederland versterken. Het tuinbouwcluster is door hen aangemerkt als zo'n sleutelgebied of kansrijke innovatieve sector. De tuinbouw heeft een omvang van wereldformaat, maar innovatie is nodig om die positie te behouden (zie kader). Een projectgroep, vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, tuinbouworganisaties en WUR kregen begin mei van de minister de opdracht om de toen vastgestelde zes speerpunten voor het tuinbouwcluster uit te werken.

Om de internationale positie van deze branche te versterken, is investering in het Nederlandse onderzoek noodzakelijk, moet er meer kennisoverdracht plaatsvinden en moet het onderwijs op de agenda. Zo vat Aad van Elsen, directeur van Plantum.NL en een van de opstellers van de nota de uitgangspunten

samen. Nadat ik me voorstel als redacteur van vakblad Groen Onderwijs, spreekt hij zijn verontrusting uit over het geringe aantal afgestudeerden in de tuinbouwsector. Hij doelt daarmee niet alleen op Wageningen, maar ook op het hbo en mbo. Ook Martin Kropff, nu nog Directeur van de Plant Sciences Group van Wageningen UR maar na september Rector Magnificus van Wageningen UR, en medeopsteller van het rapport, erkent dit probleem. Vorig jaar waren er slechts vijf studenten die plantentwetenschappen kozen, dit jaar zijn er twaalf.

Natuurlijk zijn er meer aandachtspunten dan het imago van de studierichtingen in de sector. De nota gaat over noodzakelijke technologische of logistieke innovaties (greenport, intelligente kas in een intelligente keten), innoveren door beter in te spelen op de emotie en welbevinden van de consument en markt of duurzaamheid (kas als energiebron). De voor de kennisinstellingen interessante projecten zijn het competentiecentrum Leren Innoveren in de tuinbouw (CCT) en het Technologisch Topinstituut 'Groene Genetica' (TTI).

Ondernemerscompetenties

Dit laatstgenoemde topinstituut, waarvoor ze de kosten op 50 miljoen euro ramen (zie kader), wordt geen nieuwe onderwijsinstelling maar een virtueel instituut waar vertegenwoordigers van kennisinstellingen (onderzoek, onderwijs en bedrijven) zullen samenwerken aan de versterking van het onderzoek, aan versnelling van de kennisdoorstroom en versterking van het onderwijs. De opstellers van de nota willen bijvoorbeeld zorgen dat effectiviteit van het verdelingsproces sneller zal gaan,

Frans Hoogervorst (LTO) overhandigt het rapport 'Tuinbouw 2020' aan minister Veerman

bijvoorbeeld om de weerbaarheid van planten tegen ziekten en plagen te vergroten of om planten te vinden die – ingaand op de uitdaging van Prins Willem Alexander in 2004 – met minder water goed kunnen produceren. Het TTI kent drie speerpunten: groei en ontwikkeling, plantgezondheid en kwaliteit.

Omdat het TTI-Groene Genetica het imago van de plantenwetenschappen moet helpen versterken, zal het samenwerken met praktijkscholen, hogescholen en universiteiten. De groene kenniscoöperatie kan daar een belangrijke rol in spelen, denkt Kropff. De nota noemt enkele concrete acties: Ze willen onderwijsinstellingen ondersteunen bij het werven van studenten. “De mensen die er werken weten hoe interessant deze sector is. Zij kunnen het vertellen aan potentiële studenten.” Daarnaast wil het TTI extra leerstoelen financieren, dat onderzoekers uit bedrijven participeren bij onderwijsactiviteiten of een wetenschappelijke hotelfunctie arrangeren bij universiteiten.

In een ander speerpunt wil de sector investeren in kennisontwikkeling van ondernemers in de sector. Het competentiecentrum Leren Innoveren in het tuinbouwcluster (CCT) moet die ondernemers en medewerkers helpen hun leer- en innovatievermogen te versterken. Dat is nodig, omdat het innovatievermogen van de omgeving van ondernemingen sneller dreigt te gaan dan van de ondernemers zelf.

Natuurlijk zijn er al wel andere initiatieven zoals cursussen, training en opleidingen, en er is zelfs een tuinbouwclusteracademie. In de tuinbouwclusteracademie leren ondernemers van elkaar, net als in de melkveeacademie. Maar dit is niet genoeg, vindt de project-

Kengetallen tuinbouwcluster (uit de nota)

Het tuinbouwcluster is goed voor 24 procent van het overschot op de betalingsbalans.

Op 7 procent van het landbouwareaal (glastuinbouw 0,4 procent) levert het tuinbouwcluster 40 procent van de agrarische economische waarde.

Het tuinbouwcluster zorgt met 500.000 arbeidsplaatsen voor de helft van de werkgelegenheid in de agrosector, en 5 procent van de werkgelegenheid in ons land.

De productiewaarde van tuinbouwproducten is 7 miljard euro, de exportwaarde 12 miljard. Verdelingsbedrijven hebben een omzet van 2,5 miljard.

De kennisintensieve en toeleverende industrie heeft een productiewaarde van 1 miljard (met een jaarlijkse groei van 5 - 10 procent).

Het aandeel in de wereldhandel is voor sierteelt 60 procent, voor de bollen zelfs 90 procent.

8 van de 11 grootste groentezaadbedrijven hebben een (hoofd-)vestiging in Nederland. De omzet van de verdelingssector is 2,5 miljard euro per jaar en er werken 10.000 medewerkers.

40 procent van de kwekersrechten komen uit Nederland. Nederland dient 2,5 keer zoveel aanvragen in voor Europees kwekersrecht al Frankrijk of Duitsland.

Wageningen UR is derde op de wereldranglijst voor onderzoeksinstellingen in de plantenwetenschappen. (Het aantal ingeschreven studenten in die sector in Wageningen was vorig jaar 5, dit jaar iets meer).

Verdeling geraamde 215 miljoen euro in vijf jaar

Greenports, hart van internationale logistieke netwerken	50
Markt en consument	20
Gezondheid en welbevinden	20
Energie: kas als energiebron en energie-WEBS	30
Intelligente kas in intelligente keten	30
Topinstituut 'Groene genetica'	50
Competence Center Leren innoveren	15

groep. Om de competentieontwikkeling voor de sector echt op gang te krijgen, moet het leren ook ondersteund worden door experts, organisaties en onderzoekers. En omdat ondernemerscompetenties belangrijk zijn, moeten opleidingen er ook meer aandacht aan besteden.

Oproep

Het CCT denkt opleidingen te kunnen ondersteunen door authentieke, inspirerende leeromgevingen aan te bieden.

Want, zo schrijft de nota, tot nu toe heeft het tuinbouwcluster nauwelijks invloed op de agenda van opleiding. En andersom heeft het onderwijs niet in de gaten dat het tuinbouwcluster ook authentieke leeromgevingen biedt voor de ontwikkeling van competenties, bijvoorbeeld op het gebied van marketing, logistiek, consumentengedrag en retail. Het CCT wil daarom bruggen slaan tussen initiatieven in het groene onderwijs en de activiteiten in praktijk- of innovatienetwerken. →

Landbouwminister Veerman kan nog geen toezegging doen over de in de actieagenda gevraagde 215 miljoen euro

Minister Veerman belooft het rapport minstens één keer te lezen. Hij is zeer onder de indruk van de inspanning in korte termijn en is positief. Hij kan nog niet zeggen welk bedrag de overheid zal bijdragen aan de gevraagde 215 miljoen voor 5 jaar. Hij vindt dat de sector zelf

meer geld op tafel moet leggen dan de 50 miljoen die nu genoemd wordt. Martin Kropff blijft, voor wat betreft het geringe aantal studenten in de plantwetenschappen, niet op de toezegging van de minister wachten: “Doe maar een oproep dat onderwijs-

Martin Kropff, Directeur van de Plant Sciences Group van Wageningen, hoopt dat een Technologisch Topinstituut kan helpen meer studenten aan te trekken voor studies in plantwetenschappen

instellingen mee kunnen denken over hoe we de opleidingen attractiever kunnen maken.” □